

**Національна академія сухопутних військ**

**імені гетьмана Петра Сагайдачного**

---

**Кафедра РВ і А**



# **КОРИГУВАННЯ ВОГНЮ АРТИЛЕРІЇ**

**Викладач – ГАВРЮШИН Євген  
Володимирович**

**Слава тим, хто на погонах носять схрещені  
стволи!**

**Тактика – наука  
перемагати!!!!**

**КОРИГУВАННЯ ВОГНЮ  
АРТИЛЕРІЇ**



# Вступ

## *Введення в навчальну дисципліну "Коригування вогню артилерії"*



Предметом вивчення дисципліни “Коректування вогню артилерії” є теорія і практика коректування вогню артилерійськими підрозділами у сучасному загальновійськовому бою.

**Метою вивчення навчальної дисципліни є:**

**ознайомити слухачів основами стрільби артилерії;**

**виробити навички у визначенні координат цілей, спостереженні, визначенні відхилень розривів та корегуванні вогню артилерійських підрозділів;**

**підготувати майбутніх офіцерів, здатних здійснювати цілевказівки для відкриття вогню артилерійських підрозділів, визначення відхилень розривів та коректування вогню артилерії з використанням приладів оптичної розвідки (а також без використання оптичних приладів), за допомогою карти або з використанням супутникових навігаційних систем.**

# ***У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен знати:***

демаскуючі ознаки цілей та класифікацію цілей за їх характером і ступенем укриття;

способи окомірного визначення координат та способи визначення координат по карті за допомогою приладів;

зміст та порядок цілевказання під час пристрілювання по сторонах світу, спостереженням знаків розривів та за вимірними відхиленнями за допомогою далекоміра;

значення безпечного віддалення від розривів своїх снарядів та особливості ураження цілей, що розташовані в безпосередньої близькості від наших військ.



# *У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен вміти:*

визначати координати спостережного пункту, розривів та цілей окомірно, по карті за допомогою приладів, використовуючи приймачі супутникових систем навігації та їх основне сервісне забезпечення;

визначати координати, висоту цілі, розміри групової цілі та відхилення розривів від неї різними способами;

здійснювати засічку наземного розриву, оцінювати відхилення розривів та здійснювати цілевказання по ним під час обслуговування стрільби артилерії;

здійснювати засічку цілей вночі, які виявляють себе спалахом та звуком пострілу за допомогою секундоміру;

передавати результати спостереження на пункт управління вогнем (пункт управління артилерійською розвідкою, вогневу позицію).



**ТЕМА 1:** *“Основи бойового застосування артилерійських підрозділів в сучасних умовах”*

**ЗАНЯТТЯ 1:** *“Основи бойового застосування артилерійських підрозділів в сучасному загальновійськовому бою”*



## **Мета заняття:**

- 1. Дати поняття про види артилерії, порядок її застосування, завдання стрільби, види вогню артилерії;**
- 2. Дати поняття про точність способів визначення установок для стрільби на ураження, значення безпечних віддалень наших військ від цілі, що підлягає ураженню вогню артилерії;**
- 3. Дати поняття про роль коректувальника вогню артилерії**





## Основні завдання РВіА в локальних війнах і збройних конфліктах

Локальні війни, збройні конфлікти	Завдання РВіА
<b>Арабо-ізраїльська війна (1967-1973 рр.)</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Вогнева підтримка дій загальновійськових з'єднань, і частин.</li><li>2. Вогневе ураження противника в тактичній глибині.</li></ol>
<b>Ірано-іракська війна (1980-1988 рр.)</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Ураження ракетами об'єктів в інтересах усієї операції.</li><li>2. Боротьба з артилерією противника.</li><li>3. Вогнева підтримка дій загальновійськових частин в тактичної глибині.</li></ol>
<b>Війна в Афганістані (1979-1989 рр.)</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Підтримка дій окремих загонів, батальйонних тактичних груп.</li><li>2. Поразка прямою наводкою міцних споруд (дувалів) в інтересах окремих груп, взводів, рот (батальйонів).</li><li>3. Вогневе забезпечення висування військ в райони бойових дій.</li><li>4. Знищення (придушення) артилерії противника, постійна контрбатарейна (контргарматна) боротьба.</li><li>5. Дистанційне мінування місцевості.</li></ol>



## Основні завдання РВіА в локальних війнах і збройних конфліктах

Локальні війни, збройні конфлікти	Завдання РВіА
<b>Війна у Перській Затоці (1991 рік)</b>	<p><b><u>А) РВіА Багатонаціональних Сил</u></b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Поразка наземних засобів централізованої системи управління ПП управління військами і зброєю, засобів ППО, розвідки та РЕБ (участь у повітряній операції).</li><li>2. Поразка об'єктів, що визначають оперативну стійкість угруповання військ (елементи командних пунктів армійських корпусів і бригад, батареї ЗРК, РЛС управління польотами авіації, склади ракетного палива, оперативні склади пального, боєприпасів та інших матеріальних засобів).</li><li>3. Руйнування інженерних споруд в інтересах військ, що наступали.</li><li>4. Знищення пускових установок ОТР типу "Скад", "Аль-Хусейн".</li><li>5. Контрбатарейна боротьба розвідувальними вогневими комплексами методом "на живця".</li><li>6. Вогневе забезпечення РВіА розгортання військ БНС в наступальній операції.</li></ol> <p><b><u>Б) РВіА Іраку:</u></b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Вогнева підтримка військ, що оборонялися та контратакували.</li><li>2. Нанесення ракетних ударів по адміністративних центрах, важливих об'єктах військ БНС.</li></ol>



## Основні завдання РВіА в локальних війнах і збройних конфліктах

Локальні війни, збройні конфлікти	Завдання РВіА
Війна у Чечні (1994-2001 рр.)	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Далеке вогневе ураження бандформувань противника.</li><li>2. Загальна і безпосередня підтримка дій частин.</li><li>3. Поразка об'єктів інфраструктури, розвідки та управління.</li></ol>
Антитерористична операція в Афганістані (2001р.)	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Безпосередня підтримка мінометами зі складу малих бойових груп.</li></ol>
Анти іракська війна (2003 р.)	<ol style="list-style-type: none"><li>1. “Крапкові” ракетно-бомбові удари по пунктах управління держави, військами й зброєю в період завоювання вогневої переваги.</li><li>2. Контрбатарейна боротьба розвідувальними вогневими комплексами методом “на живця”.</li><li>3. Організація вогневого ураження противника артилерією у наступі по чотирьох періодах на глибину стрільби артилерії.</li><li>4. Постійне ведення вогню на виснаження під час безпосереднього зіткнення військ.</li><li>5. Вогневе блокування й ізоляція противника в районах, що зайняті ними.</li><li>6. Вогневе облямування районів, що зайняті своїми військами.</li></ol>



# Артилерійський дивізіон (батарея) в стабілізаційних діях

**залучається**

**до вогневої підтримки дій загальновійськових частин (підрозділів), які виконують завдання**

прикриття державного кордону;

ізоляція кризового району;

ураження диверсійно-розвідувальних сил противника (НЗФ);

посилення охорони важливих об'єктів та комунікацій;

**під час оборонної (контранаступальної) операції, між операціями та у постконфліктний період**

прикриття державного кордону;

ураження диверсійно-розвідувальних сил противника (НЗФ).

**Також дивізіон (батарея) може залучатися для надання допомоги населенню у ліквідації наслідків диверсій, терористичних актів, надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та викликаних застосуванням противником засобів ураження.**



# Вогневе ураження

при веденні оборонних (охоронних, сторожових, ізоляційних) дій за принципами оборонного бою;

при веденні розвідувально-пошукових, пошуково-ударних і патрульних дій – як у наступальному бою.

**Вогневе ураження противника здійснюватиметься вибірково-об'єктовим методом з урахуванням установлених заборон (обмежень) застосування деяких видів артилерії і боєприпасів, вимог гуманітарного права, забезпечення безпеки мирного населення та збереження об'єктів інфраструктури.**



# ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

*Правила стрільби і управління вогнем наземної артилерії. (Група, дивізіон, батарея, взвод, гармата). – Львів: АСВ, 2014.*

*Коректувальник артилерійського вогню: Навчально-методичний посібник/ О.В Вахнін, М.В.Баландін, В.В.Вознюк– Львів: НАСВ, 2016.*



Перше навчальне питання

***Основні принципи застосування артилерії. Види артилерії та особливості їх застосування.***

**Артилерія є основним засобом вогневого ураження противника в бою.**

Роль артилерії визначається важливістю і обсягом завдань вогневого ураження противника, що може досягати 60...70% усіх завдань вогневого ураження противника.

Важливість артилерії визначається тим, що тільки артилерійські підрозділи спроможні виконувати завдання вогневого ураження противника в будь-яких умовах погоди, місцевості і часу бойових дій, а також забезпечувати тісну взаємодію і безперервну підтримку своїм вогнем загальновійськовій частини, (підрозділи).







## ОСНОВНИМИ ПРИНЦИПАМИ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ АРТИЛЕРІЇ Є:

- масування (зосередження) артилерії на важливіших напрямках;
- широкий маневр;
- безперервна підтримка загальновійськових частин і підрозділів;
- постійна взаємодія з частинами і підрозділами інших родів військ;
- централізація управління.



## Класифікація артилерійських підрозділів.

### АРТИЛЕРІЮ РОЗРІЗНЯЮТЬ ЗА:

- конструктивними ознаками систем (комплексів);
- способом пересування
- організаційною належністю.



## Класифікація артилерійських підрозділів.

**За конструктивними ознаками артилерія  
поділяється на підрозділи:**

- гаубичної,
- реактивної артилерії,
- мінометів,
- протитанкової артилерії та ПТКР (ПТРК).

Окрім цього, за конструктивним ознакам артилерія  
поділяється на нарізну і гладкоствольну.

# ОСНОВНІ АРТИЛЕРІЙСЬКІ СИСТЕМИ

Засоби артилерійської розвідки та засоби управління

СНАР 10



АРК -1



Реактивні системи залпового вогню

РСЗВ 9К58  
300 мм "Смерч"



РСЗВ 9К57  
220 мм "Ураган"



РСЗВ БМ-21  
122 мм "Град"



Наземна артилерія

122 мм  
2С1" Гвоздика"



152 мм  
2С3" Акація"



2С19" Мста-С"



2С5" Гіацинт"



122 мм  
Д-30



152 мм  
Д-20



Міномети

120 мм ПМ



2С12 "Сані"  
120 мм 2Б11



82 мм  
2Б9 "Васильок"



82 мм "Поднос"



ПТ артилерія

9П149  
"Штурм-С"



9П148  
"Конкурс"



9К111 "Фагот"



МТ-12  
"Рапіра", "Рута"





## Класифікація артилерійських підрозділів.

### За способом пересування артилерія поділяється на :

- самохідну
- причіпну.

Самохідна артилерія в порівнянні з причіпною має більш високу маневреність на полі бою, підвищену захищеність від засобів ураження противника і витрачає менше часу для підготовки до стрільби та залишення вогневих позицій.



## Класифікація артилерійських підрозділів.

Організаційно артилерія поділяється на з'єднання та підрозділи.

**З'єднання** — військова одиниця, яка складається з декількох бойових підрозділів, органів управління, підрозділів спеціальних військ і тилу.

**Підрозділ** — одиниця постійної організації, яка входить до складу з'єднання або більш великого підрозділу.



## Класифікація артилерійських підрозділів.

**За організаційною належністю та цільовим призначенням артилерія розподіляється на:**

- військову
- резервну Головного Командування (РГК).



## Класифікація артилерійських підрозділів.

Артилерія, що організаційно входить до складу загальновійськових об'єднань, з'єднань та підрозділів, складає **військову артилерію:**

- корпусну,
- бригадну (полкову)
- батальйонну.

На озброєнні частин та підрозділів військової артилерії знаходяться гармати (причіпні та самохідні), міномети, бойові машини реактивної артилерії середнього калібру, бойові машини та переносні комплекси ПТКР.





## Класифікація артилерійських підрозділів.

**Артилерія РГК** складається із з'єднань та підрозділів, які не входять до складу військової артилерії. На озброєнні вона має гаубиці і пушки (самохідні та причіпні), бойові машини реактивної артилерії великого калібру та бойові машини ПТКР. В артилерію РГК, крім того входять підрозділи артилерійської розвідки.

Артилерія РГК призначена для кількісного і якісного підсилення загальновійськових з'єднань, що діють на головному напрямку.



## БСА СВ

**Артилерійський дивізіон** – основний вогневий і тактичний підрозділ артилерії. Він може вести вогонь усіма або декількома батареями по одній цілі (групі цілей) або побатарейно по різних цілях.

**Артилерійська батарея** – вогневий і тактичний підрозділ артилерії. Вона може одночасно уражати одну-дві цілі вогнем із закритої вогневої позиції або декілька цілей (за кількістю гармат у батареї) вогнем прямою наводкою.

**Вогневий (протитанковий) взвод** — вогневий підрозділ артилерії. Він виконує вогневі завдання у складі батареї або самостійно.

**Взвод управління** артилерійського дивізіону (батареї) призначений для ведення розвідки, обслуговування вогню артилерії і забезпечення зв'язку.

**Гармата** (міномет, бойова машина, установка ПТКР) у бою виконує вогневі завдання і діє, як правило, в складі взводу або самостійно.

**Бойові можливості** - це здатність їх в конкретних умовах обставин наносити вогневе ураження противнику і здійснювати маневр

**Маневрені можливості** це показники, що характеризують ступінь їх рухомості і здатність швидко здійснювати висування, розгортання в бойовий порядок, пересування в ході бою, а також можливість здійснювати маневр вогнем.

**Вогневі можливості** це можливості артилерійського підрозділу з ураження противника звичайними боєприпасами

**Маневр підрозділами** здійснюється з метою зайняття більш вигідного положення для ефективного ураження противника, а також для виводу своїх підрозділів з під його ударів.

**Маневр артилерійськими підрозділами може включати:** висування, розгортання і пересування в ході бою.

**Маневр вогнем** полягає у своєчасному зосередженні вогню артилерійських підрозділів по одній цілі або розосередження його для одночасного ураження декількох цілей, а також у перенесенні вогню з однієї цілі на іншу і розподілу вогню по декількох цілях

**Вогневі можливості батареї визначаються:**

- кількістю типових цілей (піхота, піхота укрита, артилерійська (мінометна) батарея, ПТРК, РПГ і т.д.), які може уразити батарея виділеною кількістю боєприпасів із заданою щільністю у встановлений час.
- при веденні загороджувального вогню визначаються величиною рубежу вогню у метрах.

**Вогневі можливості залежать від:**

- характеру цілі;
- потрібного ступеня її ураження; наявності часу;
- кількості гармат у батареї, їх ТТХ;
- наявності боєприпасів.



## НОРМИ ВИТРАТИ СНАРЯДІВ

<b>Калібр, мм</b>	<b>Характер цілі, завдання стрільби</b>						
	Батарея (взвод) укритих причіпних гармат (мінометів)	РЛС, група РЛС чи радіостанції на автомобілях, батареї (взводи) установок ЗКР з єдиною системою наведення, розташовані відкрито	Жива сила і вогневі засоби, командні пункти укриті; танки, БМП, БТР в районі зосередження	Жива сила, розташована відкрито	Командні пункти чи пункти управління на автомобілях, розташовані відкрито	Окрема неброньована ціль (установка ПТКР, протитанкова гармата і т.п.), розташовані відкрито	
		<b>Подавлення</b>			<b>Знищення</b>		
		на ціль	на ціль	на 1 га	на 1 га	на 1 га	на ціль
<b>Ствольна артилерія</b>							
<b>100</b>	360	300	300	55	80	350	
<b>122</b>	240	200	180	40	50	300	
<b>152</b>	180	150	120	25	40	300	
<b>Міномети</b>							
<b>82</b>	500	350	700	95	100	500	
<b>120</b>	300	180	200	25	60	350	
<b>Реактивна артилерія</b>							
<b>БМ21 („Град”)</b>	500	240	160	35	40	–	
<b>9П140 (Ураган)</b>	300	100	90	25	25	–	

**Бойові можливості** - це здатність їх в конкретних умовах обставин наносити вогневе ураження противнику і здійснювати маневр

**Маневрені можливості** це показники, що характеризують ступінь їх рухомості і здатність швидко здійснювати висування, розгортання в бойовий порядок, пересування в ході бою, а також можливість здійснювати маневр вогнем.

**Вогневі можливості** це можливості артилерійського підрозділу з ураження противника звичайними боєприпасами

**Маневр підрозділами** здійснюється з метою зайняття більш вигідного положення для ефективного ураження противника, а також для виводу своїх підрозділів з під його ударів.

**Маневр артилерійськими підрозділами може включати:** висування, розгортання і пересування в ході бою.

**Маневр вогнем** полягає у своєчасному зосередженні вогню артилерійських підрозділів по одній цілі або розосередження його для одночасного ураження декількох цілей, а також у перенесенні вогню з однієї цілі на іншу і розподілу вогню по декількох цілях

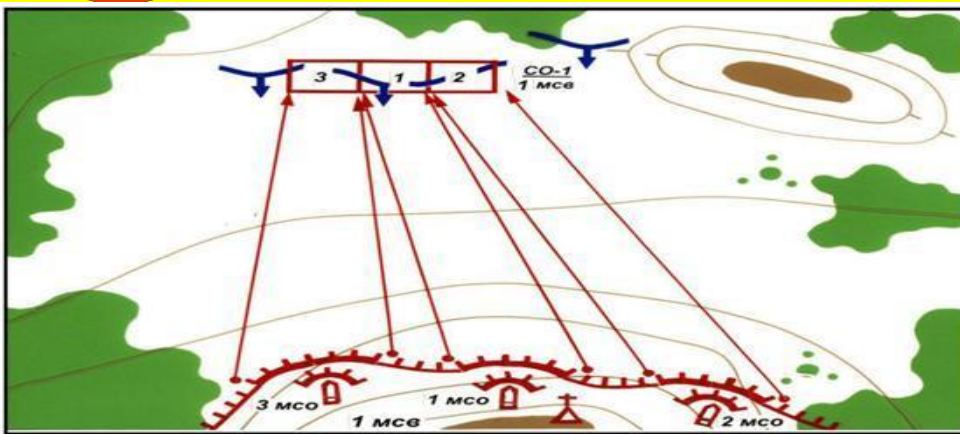


## ТАБЛИЦЯ МАНЕВРЕНІ МОЖЛИВОСТІ - ДИВІЗІОНУ (БАТАРЕЇ) ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ МАНЕВРУ ПІДРОЗДІЛАМИ (НА ОЦІНКУ “ДОБРЕ”)

Норматив	Час виконання, хвилин, с			
	самохідна артилерія		причіпна артилерія	
	<i>садн</i>	<i>сабатр</i>	<i>адн</i>	<i>батр</i>
<b><u>Залишення ВП</u></b>	6хв	2хв 20с	11хв	5хв 20с
Розгортання в бойовий порядок у непідготовленому районі	16хв	8хв	20хв	13хв 45с
Розгортання в бойовий порядок у підготовленому районі	14хв	4хв 50с	17хв	8хв 50с
Переміщення в новий район розгортання (на 1 км маршруту)	3хв	3хв	3хв	3хв



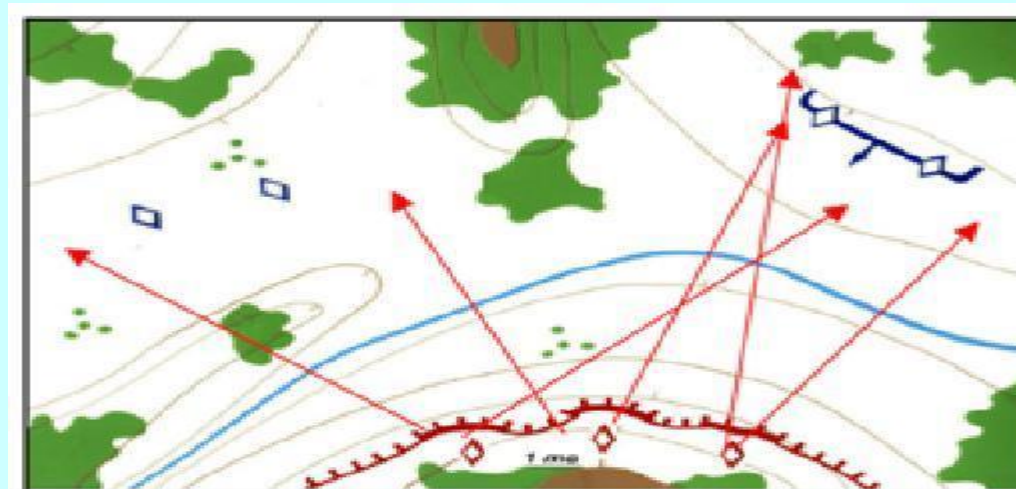
# МАНЕВР ВОДЕМ



зосередження



перенос



розосередження





**Друге навчальне питання**

***Завдання стрільби, види вогню артилерії.***



**Вогневе ураження противника полягає в узгодженій одночасній або послідовній вогневій дії на противника вогневими і ударними засобами, які застосовують артилерійські, зенітні, авіаційні та інженерні боєприпаси і ракети в звичайному спорядженні, запалювальні боєприпаси та вогневі суміші.**

**Вогневе ураження проводиться з метою ураження різних об'єктів основного угруповання військ противника, завоювання і підтримку вогневої переваги над ним і створення сприятливих умов для успішного виконання бойових завдань загальновійськовими частинами (підрозділами).**



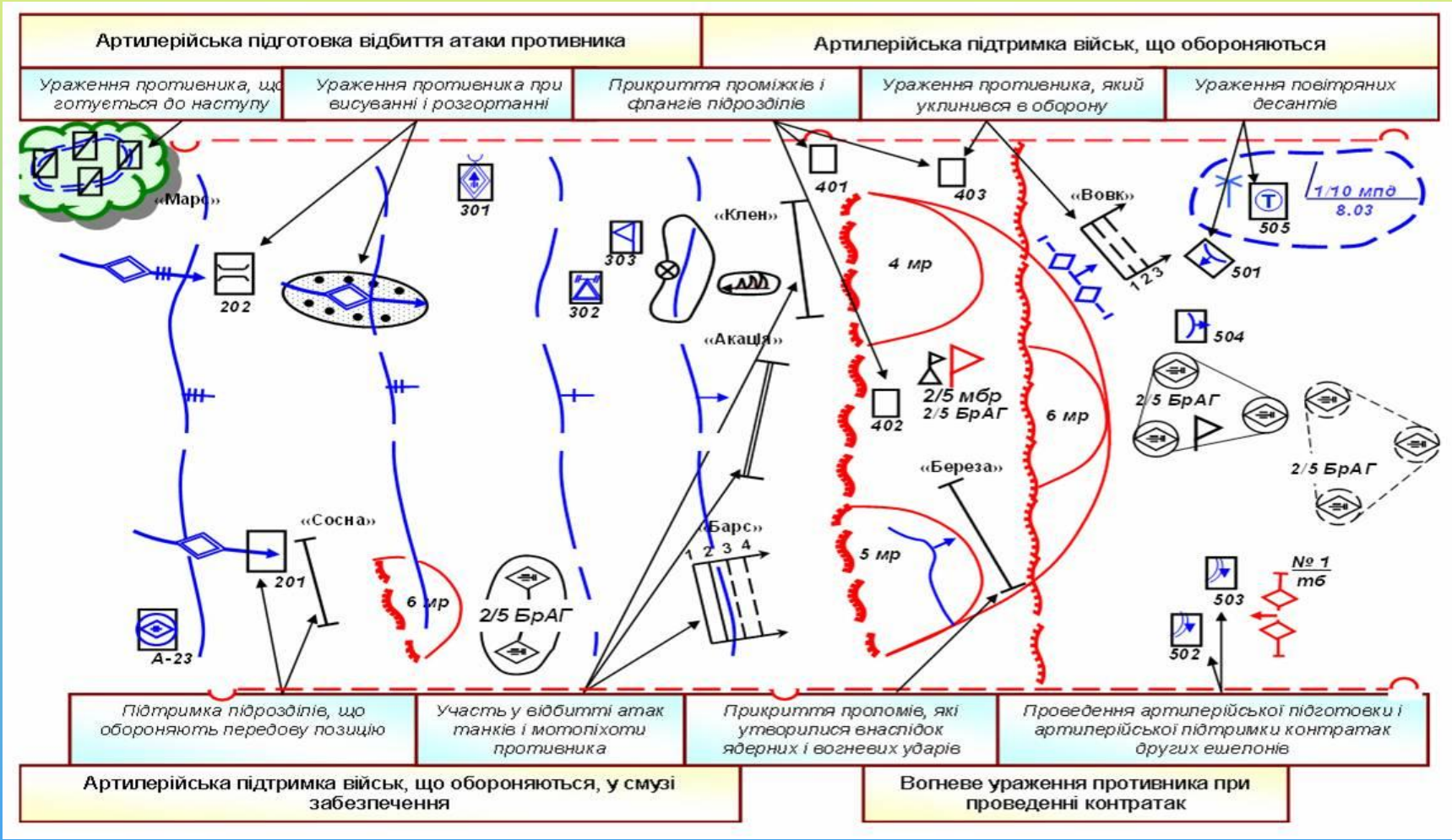
## ПРИ УРАЖЕННІ ЦІЛІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇЇ ХАРАКТЕРУ, ВАЖЛИВОСТІ І УМОВ ОБСТАНОВКИ ЗАВДАННЯМИ СТРІЛЬБИ МОЖУТЬ БУТИ:

- **ЗНИЩЕННЯ** цілі заключається в нанесенні їй таких втрат (пошкоджень) при яких вона повністю втрачає свою боєздатність.
- **РУЙНУВАННЯ** заключається в приведенні її в непригідний для подальшого використання стан.
- **ПОДАВЛЕННЯ** цілі заключається в нанесенні їй втрат (пошкоджень) і в створенні таких умов, при яких вона тимчасово лишається боєздатності, обмежуються (забороняються) її маневр чи порушується управління.
- **ВИСНАЖЕННЯ** заключається в морально-психологічної воздії на живу силу противника веденням турбуючого вогню обмеженою кількістю гармат, боєприпасів вздовж встановленого часу.

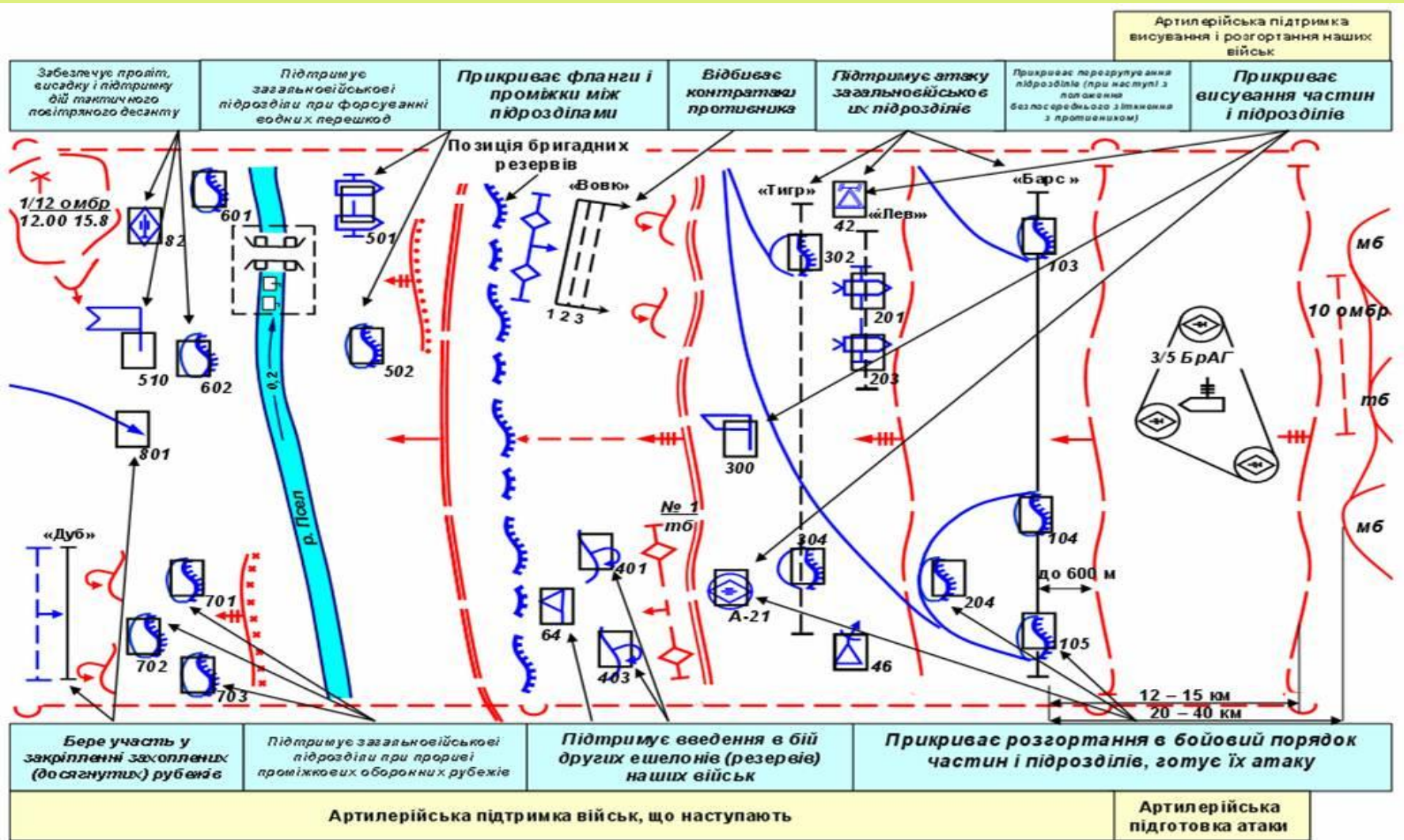
**При світловому забезпеченні** задачами стрільби можуть бути освітлення місцевості, засліплення спостережних пунктів (електронно-оптичних засобів) і вогневих засобів противника, постановка світлових орієнтирів (створів).

**При задимленні противника** задачами стрільби можуть бути постановка димових завіс, задимлення (засліплення) вогневих засобів противника, його командних і спостережних пунктів.

# Вогневе ураження противника в обороні



# Вогневе ураження противника в наступі





# ВИДИ ВОГНЮ АРТИЛЕРІЇ

це класифікація артилерійського вогню за кількістю, що залучається, артилерійських засобів, способами підготовки, порядком ведення вогню, тактичним призначенням та іншими ознаками.

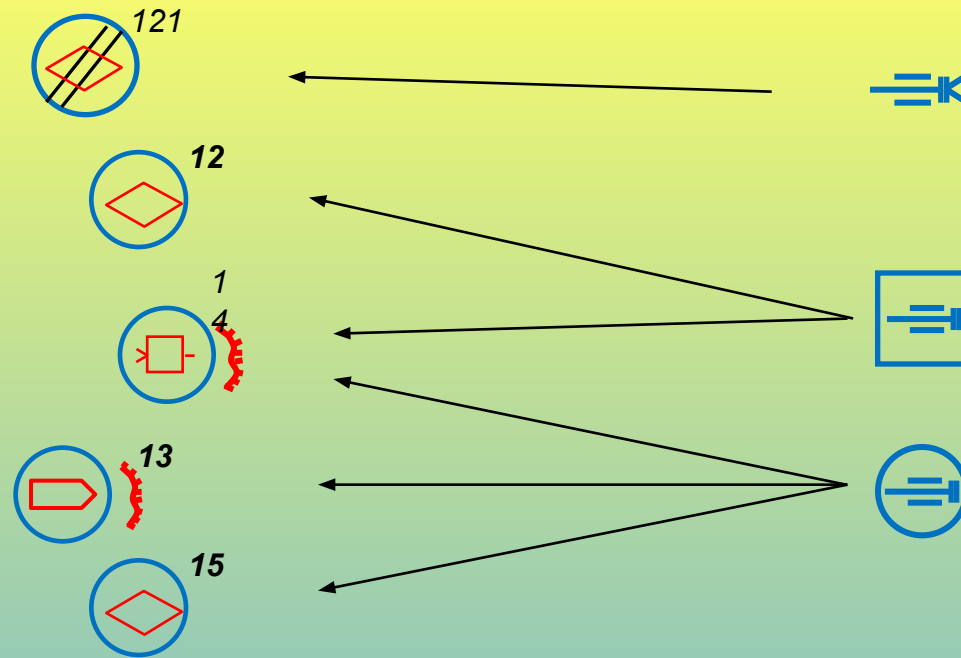
**вогонь по окремій цілі;**

**зосереджений вогонь;**

**одинарний рухомий загороджувальний вогонь;**

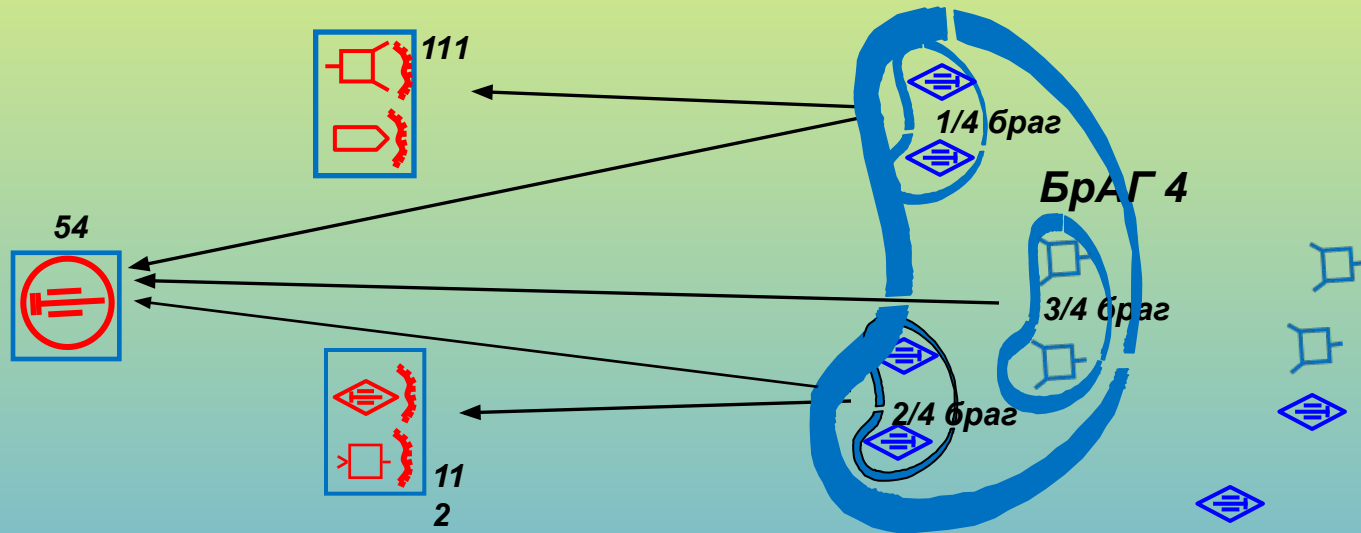
**одинарний нерухомий загороджувальний вогонь.**

**Крім того, у складі артилерійської групи або разом з нею можуть брати участь у веденні глибокого нерухомого загороджувального вогню, подвійного рухомого загороджувального вогню, масованого вогню, послідовного зосередження вогню, вогневого валу, рухомої вогневої зони.**



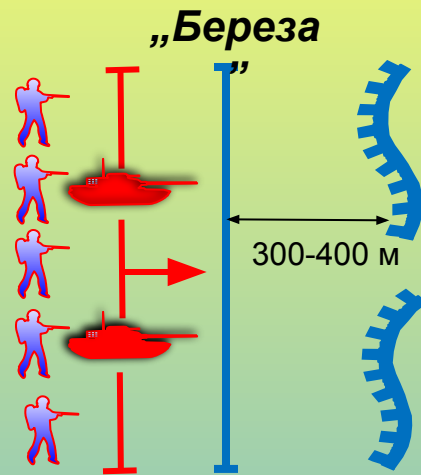
**Вогонь по окремій цілі** – вогонь батареї, взводу, або гармати (міномету, бойової машини, установки ПТКР), який ведеться самостійно з закритої вогневої позиції або прямою наводкою, в тому числі і боєприпасами високої точності.

Застосовується для подавлення, знищення або руйнування окремих цілей в усіх видах бою.



**Зосереджувальний вогонь (ЗВ)** – це вогонь, який ведеться одночасно кількома батареями або дивізіонами по одній цілі або групі цілей, які знаходяться на обмеженій площі.



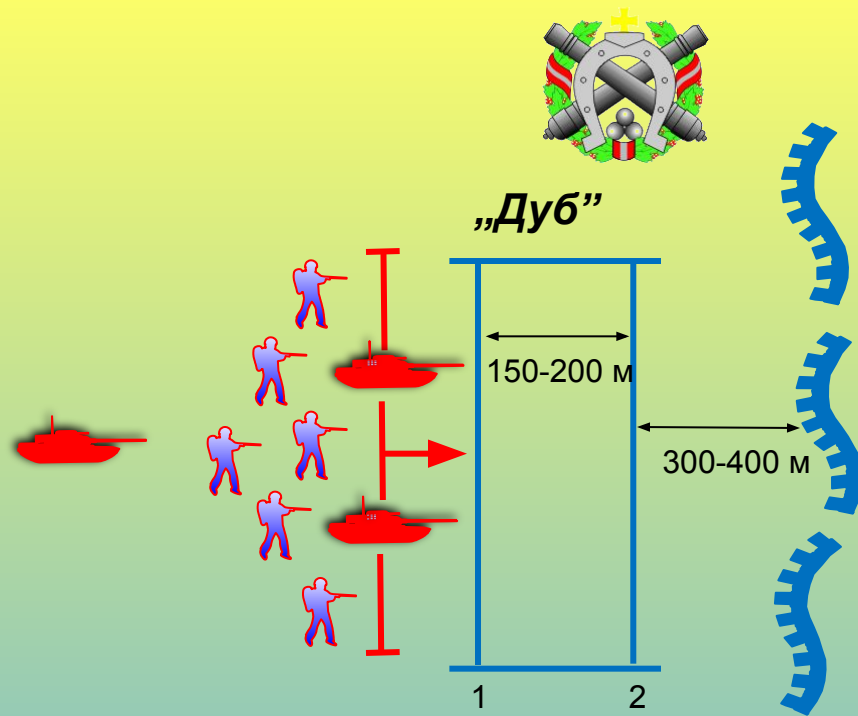


**Нерухомий загороджувальний вогонь (НЗГВ)–**  
суцільна вогнева завіса, яка створюється на одному рубежі  
перед фронтом противника, який атакує (контратакує).

Інтервал розривів

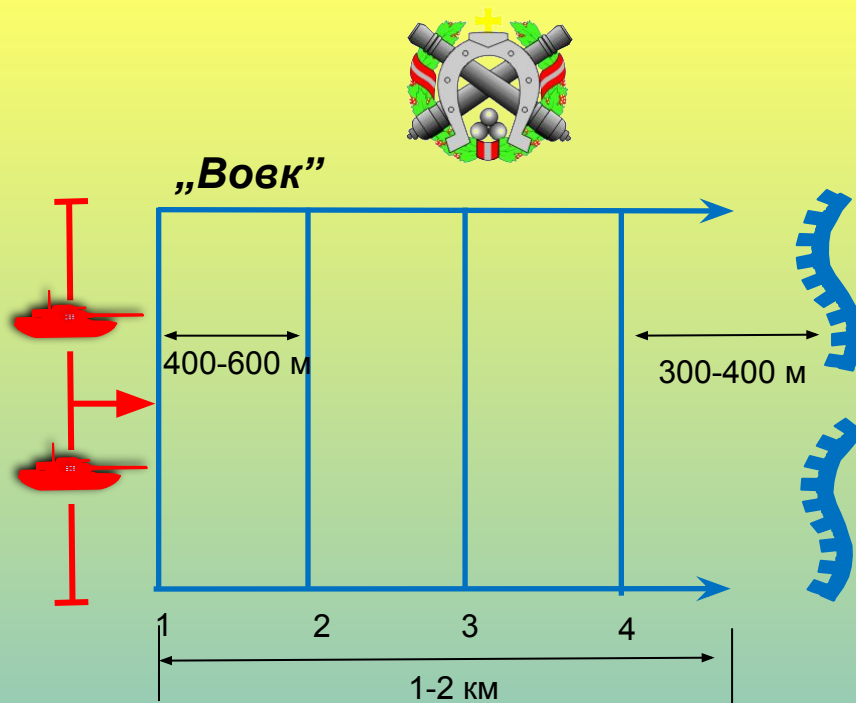
Не броньовані цілі – до 50 м на гармату.

Броньовані цілі – до 25 м на гармату.



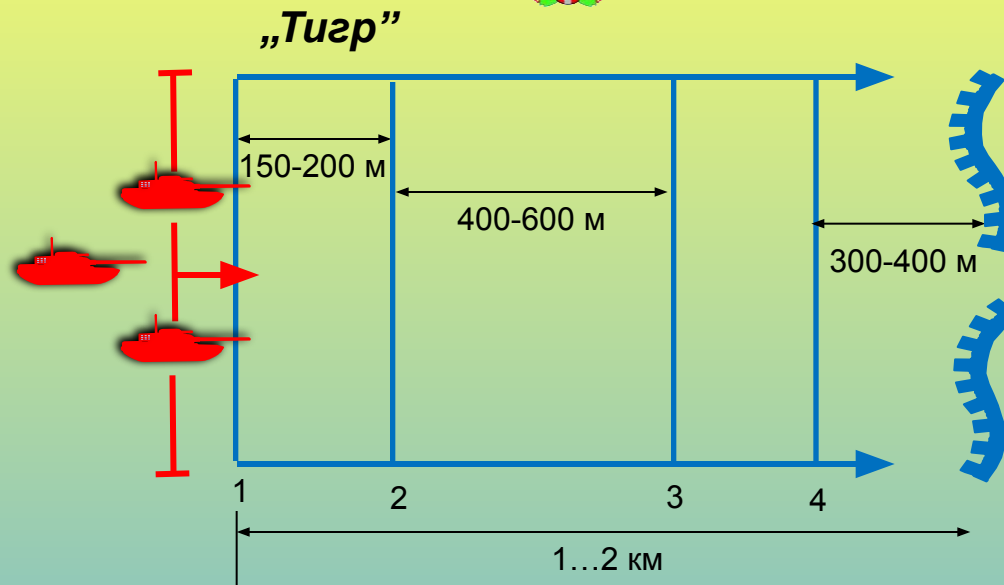
**Глибокий нерухомий загороджувальний вогонь (ГНЗГВ)** - суцільна вогнева завіса, яка створюється одночасно на кількох рубежах перед фронтом противника, який атакує (контратакує).

Застосовується при **глибокій** побудові бойового порядку атакуючого противника. Залучаються два і більше дивізіонів. Відстань між рубежами **150 - 200м**, інтервал розривів – **до 50м** на гармату. Нумерація рубежів ГНЗГВ починається з дальнього рубежу. Їм присвоюють умовні найменування за назвами дерев, наприклад: „**Дуб-1**”, „**Дуб-2**” та ін.



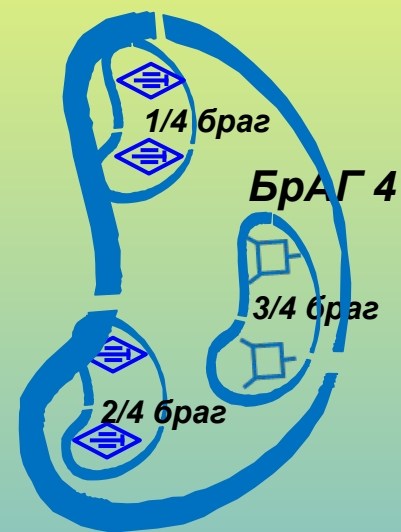
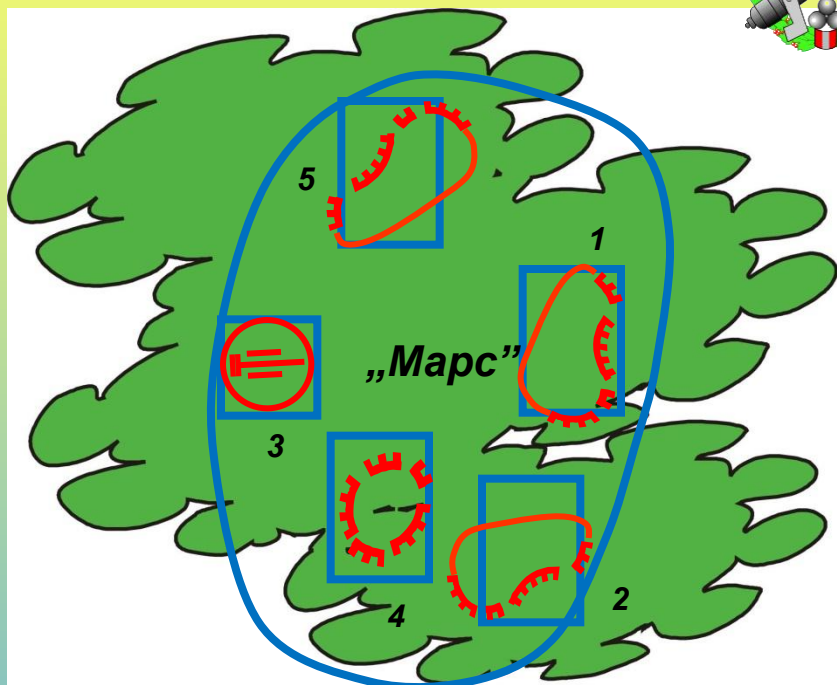
**Рухомий загороджувальний вогонь (РЗГВ)** - суцільна вогнева завіса, яка створюється на одному рубежі на шляху руху танків (БМП, БТР) противника і послідовно переноситься на інші призначені рубежі по мірі виходу основної маси танків із зони вогню.

Залучають артилерію калібру **100мм** і більше. Призначається по ділянках місцевості, **що спостерігаються з КСП**. Готується завчасно або у ході бою на імовірних напрямках атак (контратак) противника. Перший (дальній) рубіж РЗГВ призначають на очікуваному рубежі, на якому розгортається противник у бойовий порядок (на відстані **1000 - 2000м** від переднього краю). Інтервал розривів – **до 25м** на гармату. Умовні позначення – за назвами хижих звірів, наприклад: „**Лев**”, „**Лисиця**” та ін.



**Подвійний рухомий загороджувальний вогонь** - суцільна вогнева завіса, яка створюється на одночасно на двох рубежах на шляху руху танків (БМП, БТР) противника і послідовно переноситься на інші призначені рубежі по мірі виходу основної маси танків із зони вогню.

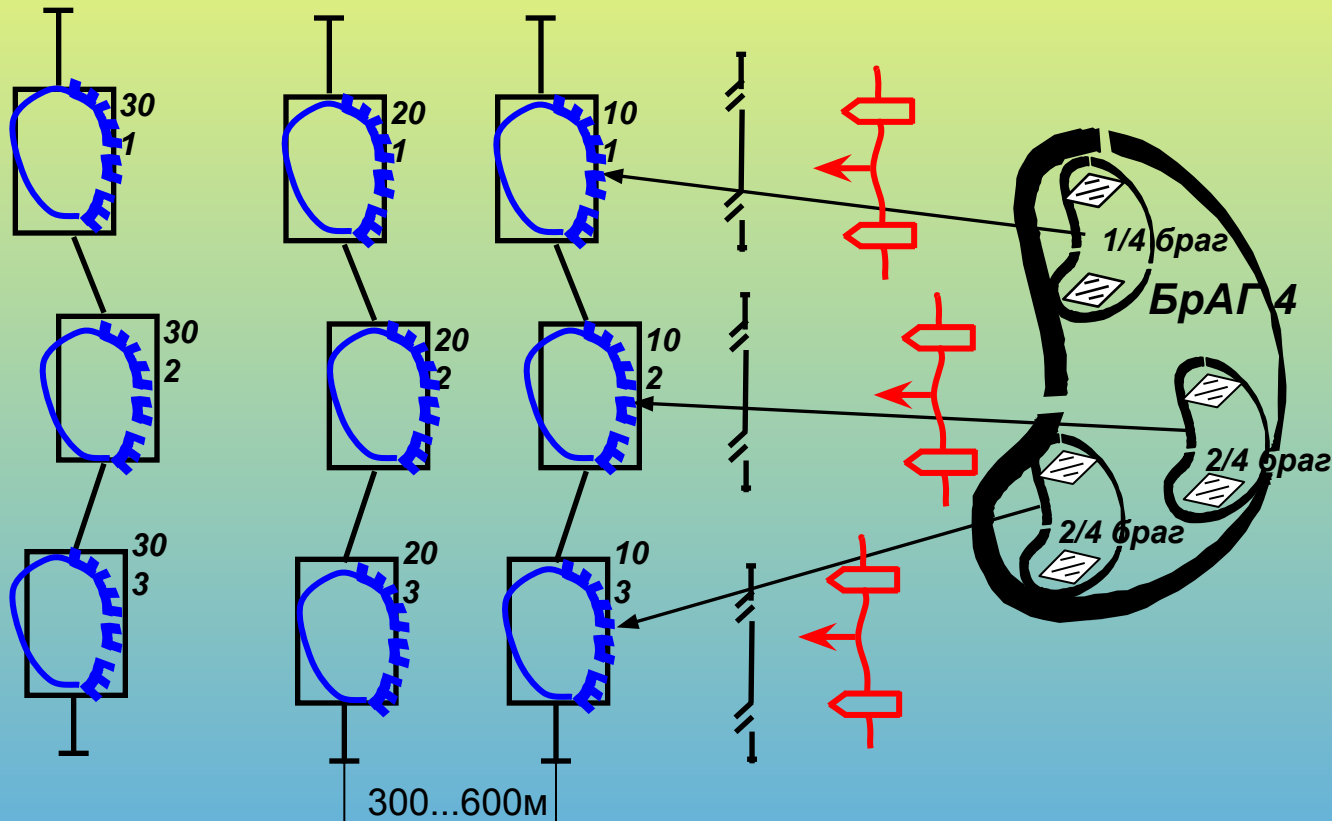
Умовні позначення – за назвами хижих звірів, наприклад: **“Тигр – 1”**, **“Тигр – 2”** та ін. Застосовується при **глибокій побудові бойового порядку** атакуючого противника. Залучаються **не менше двох дивізіонів**. Відстань між рубежами – **150-200м**, між групами рубежів – **400-600м**.



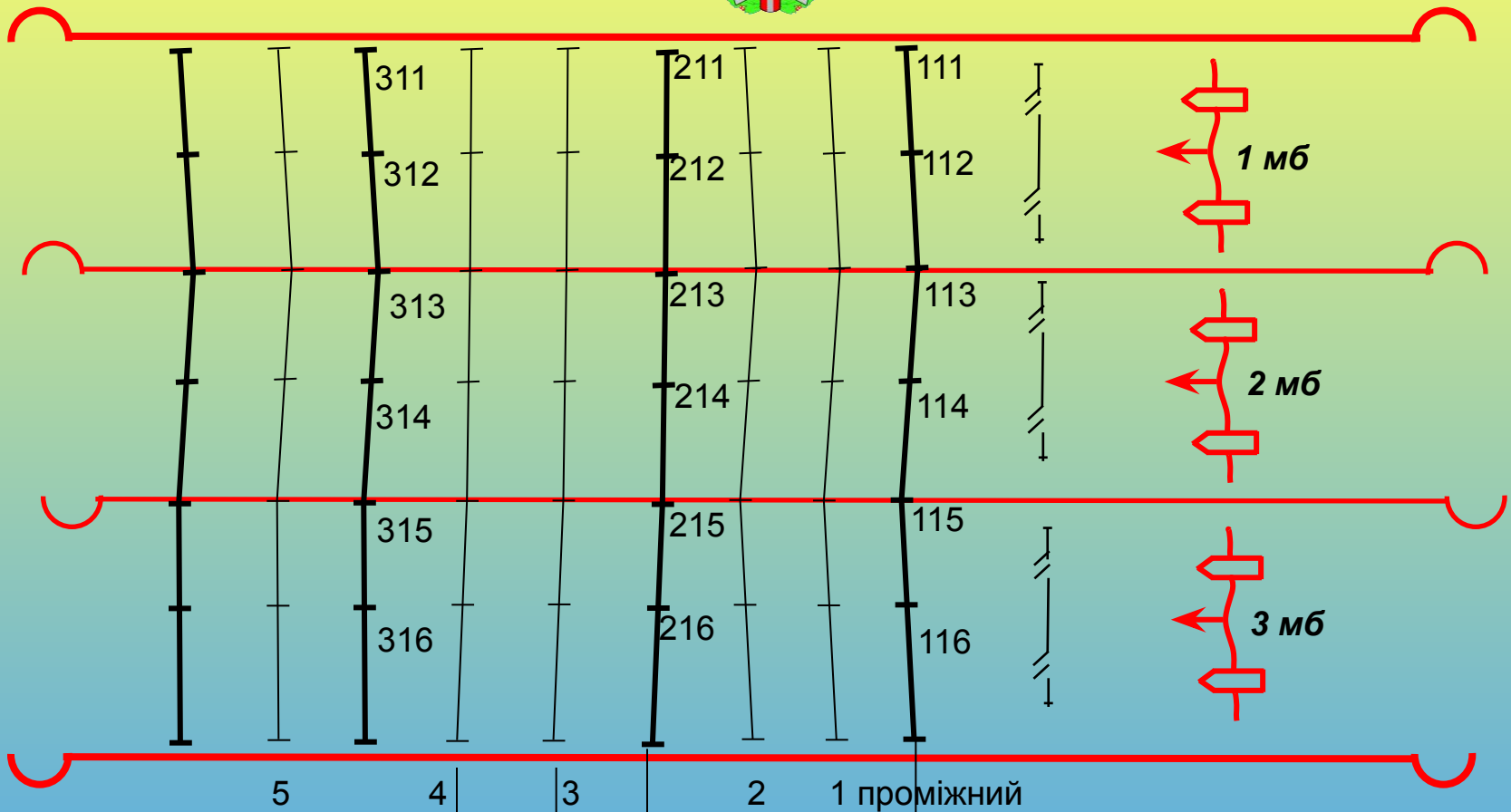
**Масований вогонь** – централізовано спланований і підготовлений вогонь, всієї або більшої частини артилерії з'єднання, який ведеться одночасно по одному або кільком важливим об'єктам з завданням їх рішучого ураження в короткий термін.

Кожному вогню надають умовне найменування за назвою планет (“Марс”, “Сатурн”).

Застосовується для нанесення ураження важливим об'єктам головного угруповання противника, **в районах зосередження та на рубежах розгортання.**



**Послідовне зосередження вогню** – це зосереджений вогонь по цілям, що знаходяться на одному рубежі, перед фронтом і на флангах свої військ, які атакують та послідовно переноситься з рубежу на рубіж по мірі їх просування. Дивізіону призначають **2-3** окремі цілі або одну групову ціль, **не більше 6 га** для дивізіону озброєного гарматами до 100мм включно, та **не більше 9га**, 46 якщо калібр систем дивізіону більший за 100мм.



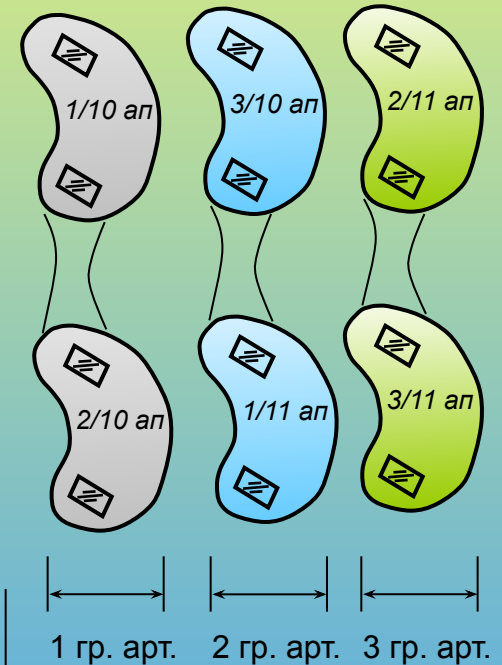
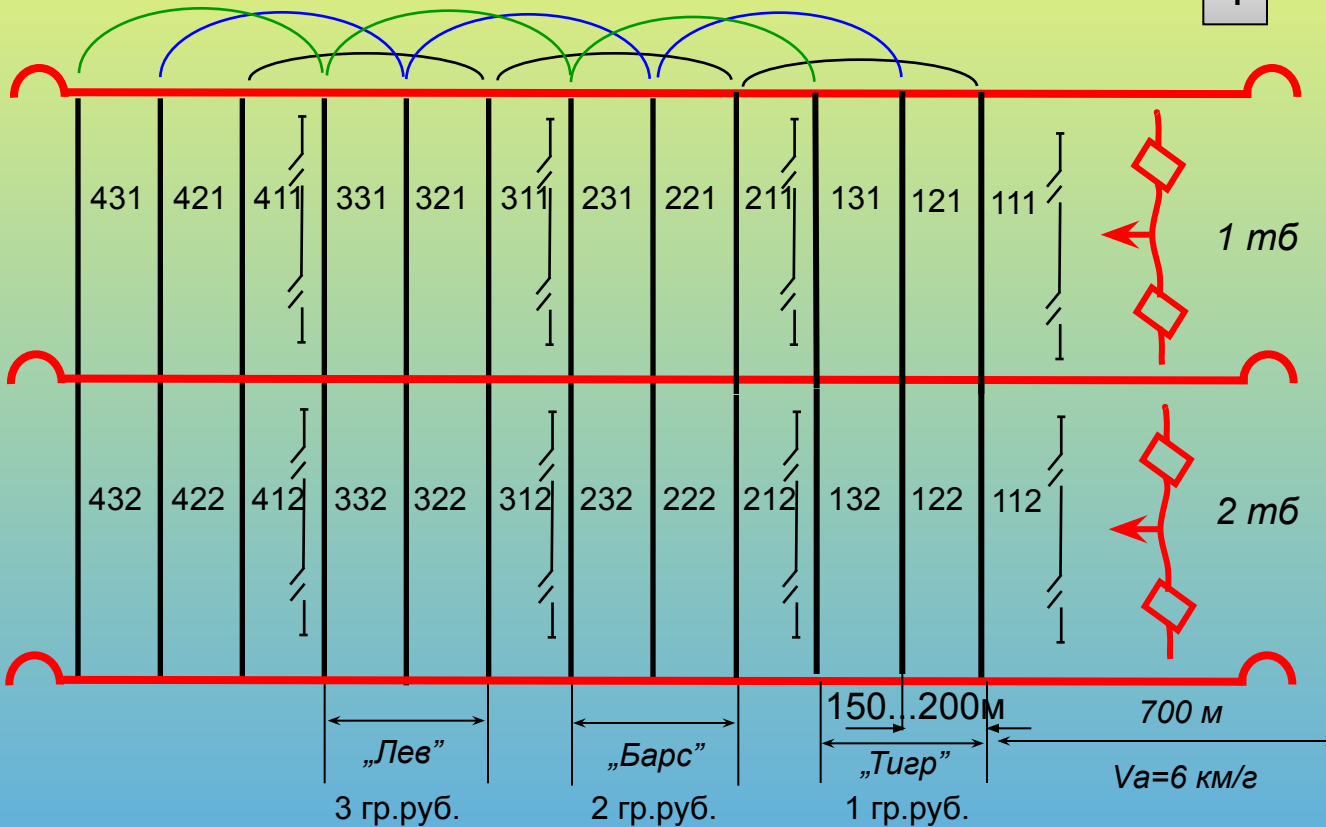
**Вогневий вал** – це суцільна вогнева завіса, яка створюється на одному, або одночасно на двох рубежах перед фронтом своїх військ, що атакують, і яка послідовно переноситься в глибину по мірі їх просування. Вогневий вал може бути одинарним та подвійним. Дивізіону призначається одна ділянка, розміри на одну гармату припадало **не більше: – 15м** для гармат калібру до **100мм** і мінометів; **– 25м** для гармат калібру більше **100мм**.



3

2

1



**Рухома вогнева зона** – це глибока суцільна зона розривів, яка створюється перед фронтом своїх військ, які атакують, і зміщується в глибину по мірі їх просування.



# ОСОБЛИВОСТІ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ АРТИЛЕРІЇ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

## Тактичні завдання:

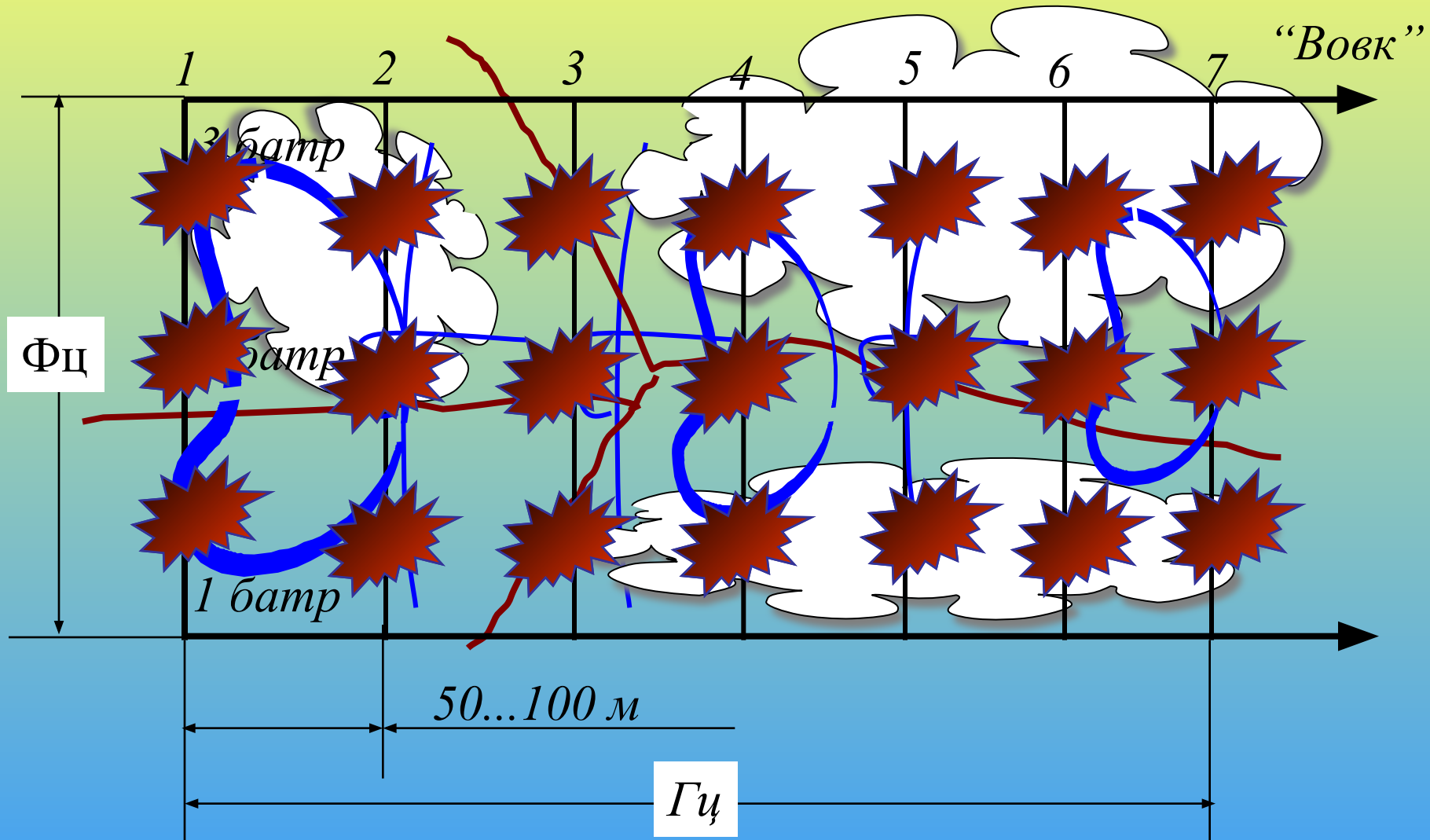
вогневе забезпечення висування загальновійськових підрозділів;  
вогнева підготовка та підтримка ведення бойових дій військ;  
вогнева підтримка штурмових загонів і груп;  
вогневе блокування незаконних озброєних формувань у визначених районах;  
вогнева заборона маневру противника;  
виснаження для морально-психологічного впливу на живу силу противника;  
освітлення місцевості з метою розвідки та наступного ураження противника.

## Завдання до яких залучається артилерія для підтримки дій військ:

при роз'єднанні конфліктуючих сторін;  
у рейдових бойових діях по прочісуванню місцевості;  
при влаштуванні засідок;  
при охороні та обороні важливих об'єктів;  
по припиненню бешкетувань і масових безпорядків;  
при систематичних діях у зоні відповідальності конкретних частин і підрозділів;  
при охороні комунікацій і супроводі колон (гуманітарних конвоїв, представників ООН, ОБСЄ, Червоного хреста та інших організацій);  
по забезпеченню виходу з районів бойових дій біженців, звільненні заручників,  
забороні провокацій при перемир'ї;  
при несенні комендантської служби та патрулюванні.

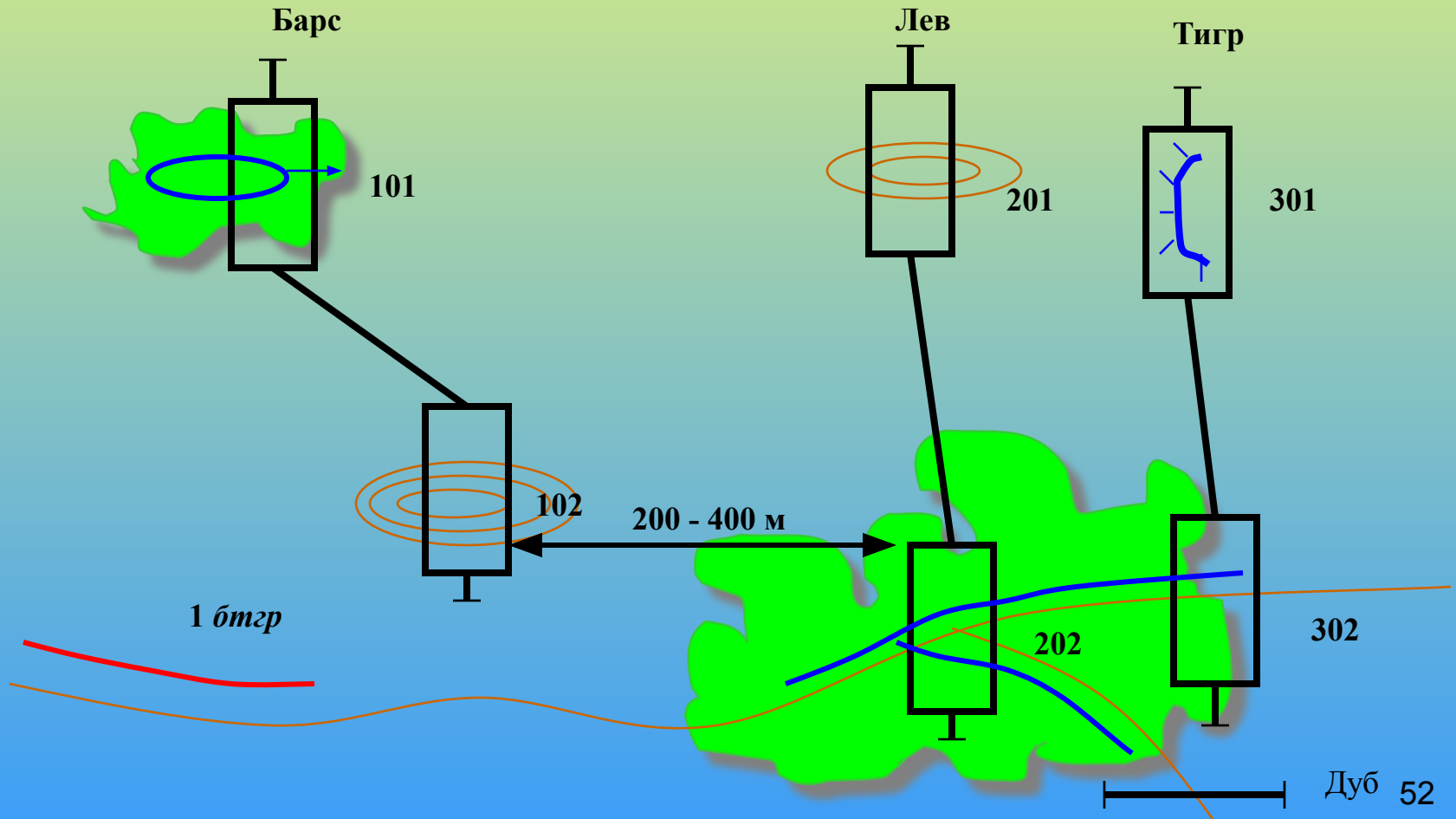


# ВОГНЕВЕ ПРОЧІСУВАННЯ

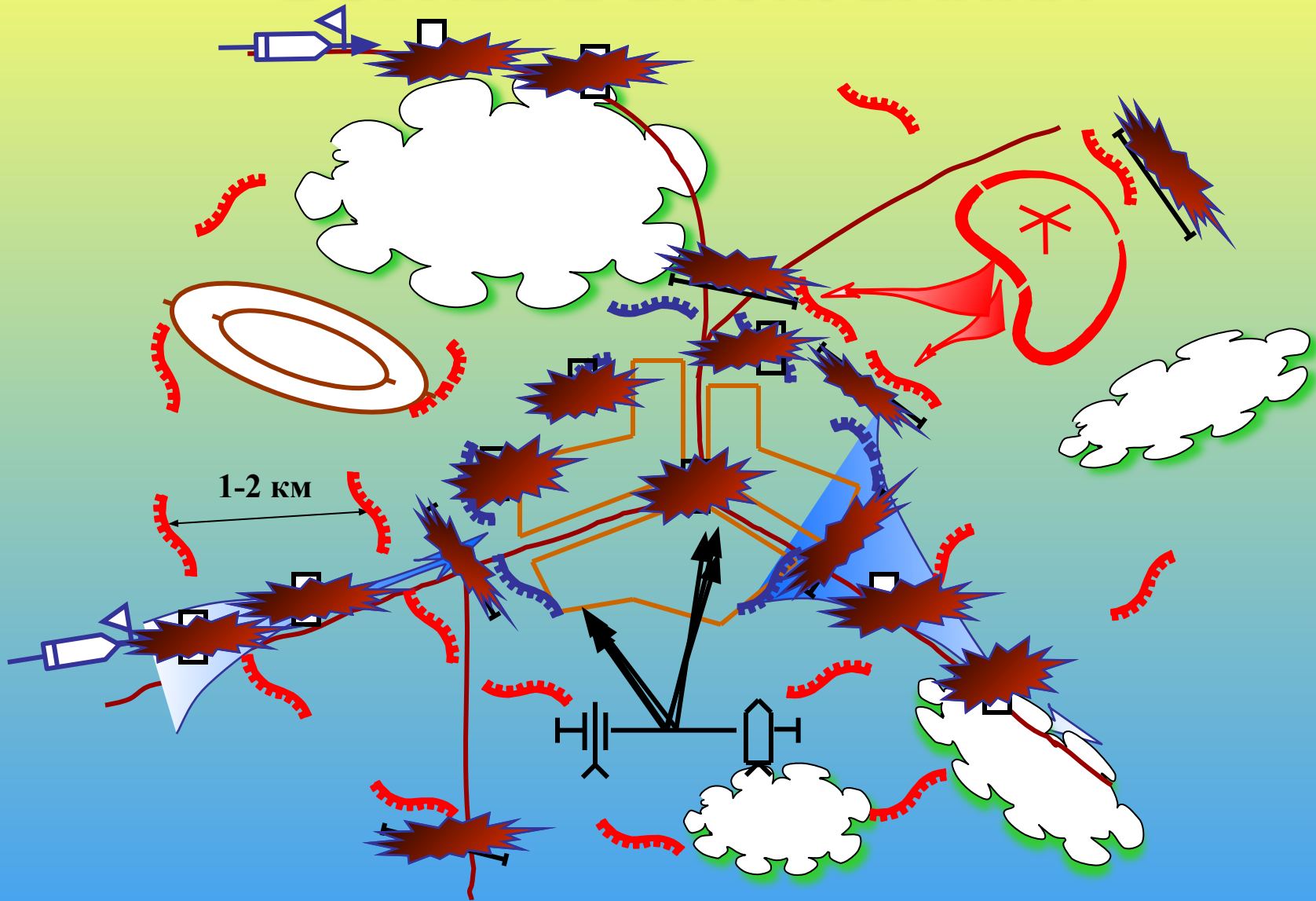


# Схема вогневого прочісування методом послідовного зосередження вогню

Слайд № 9

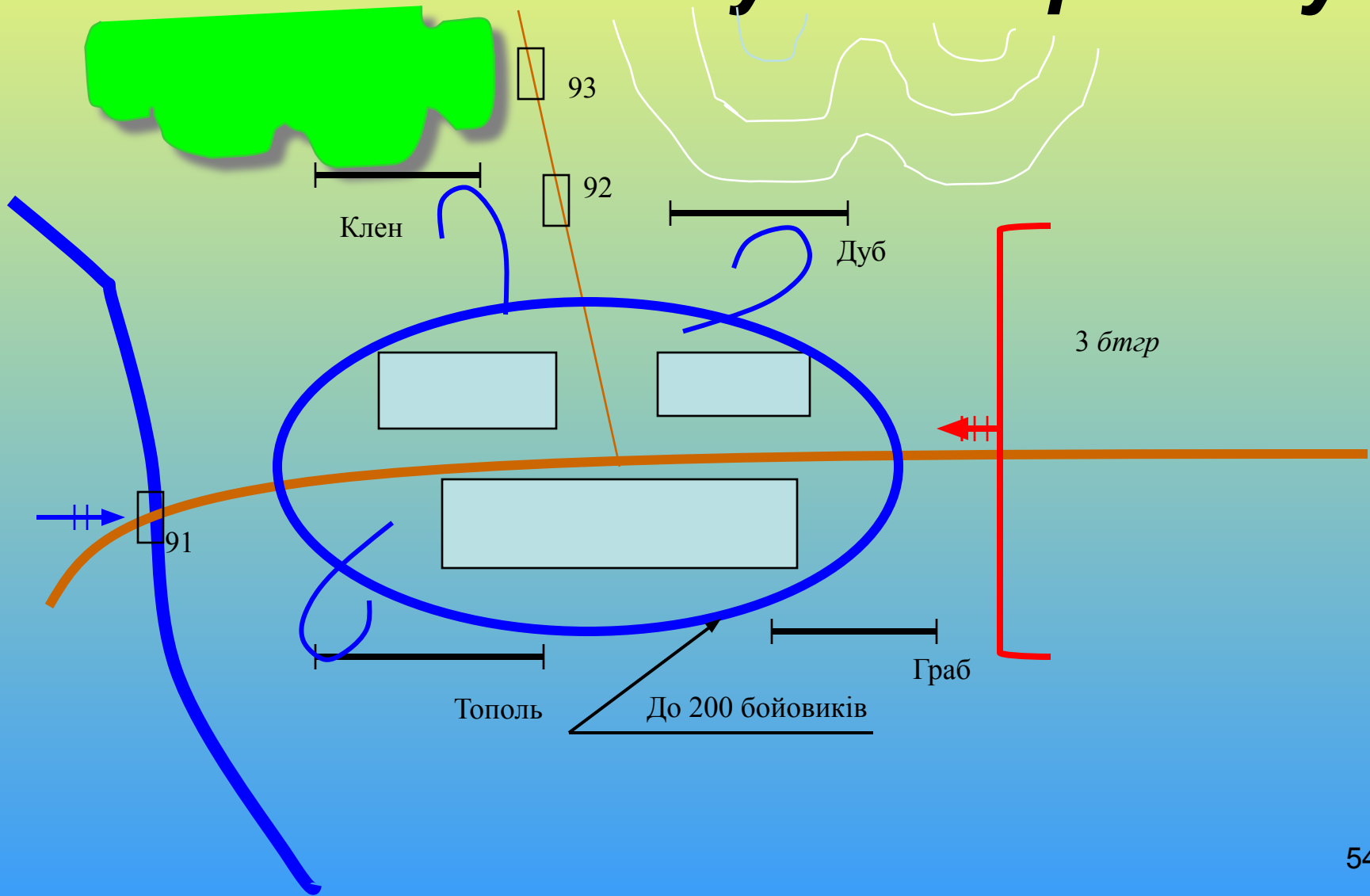


# ВОГНЕВЕ БЛОКУВАННЯ



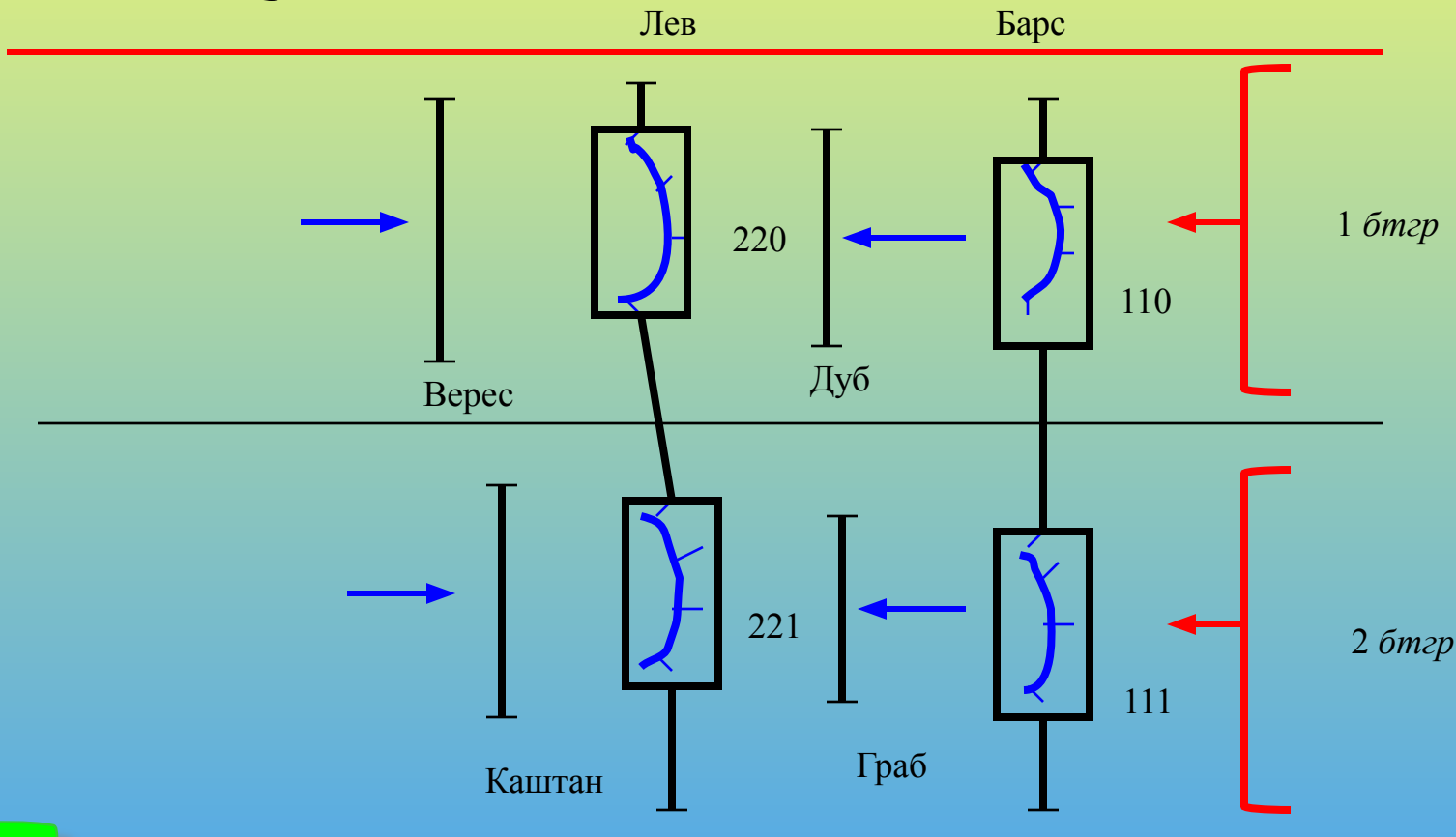
# Схема вогневого блокування району

Слайд № 7



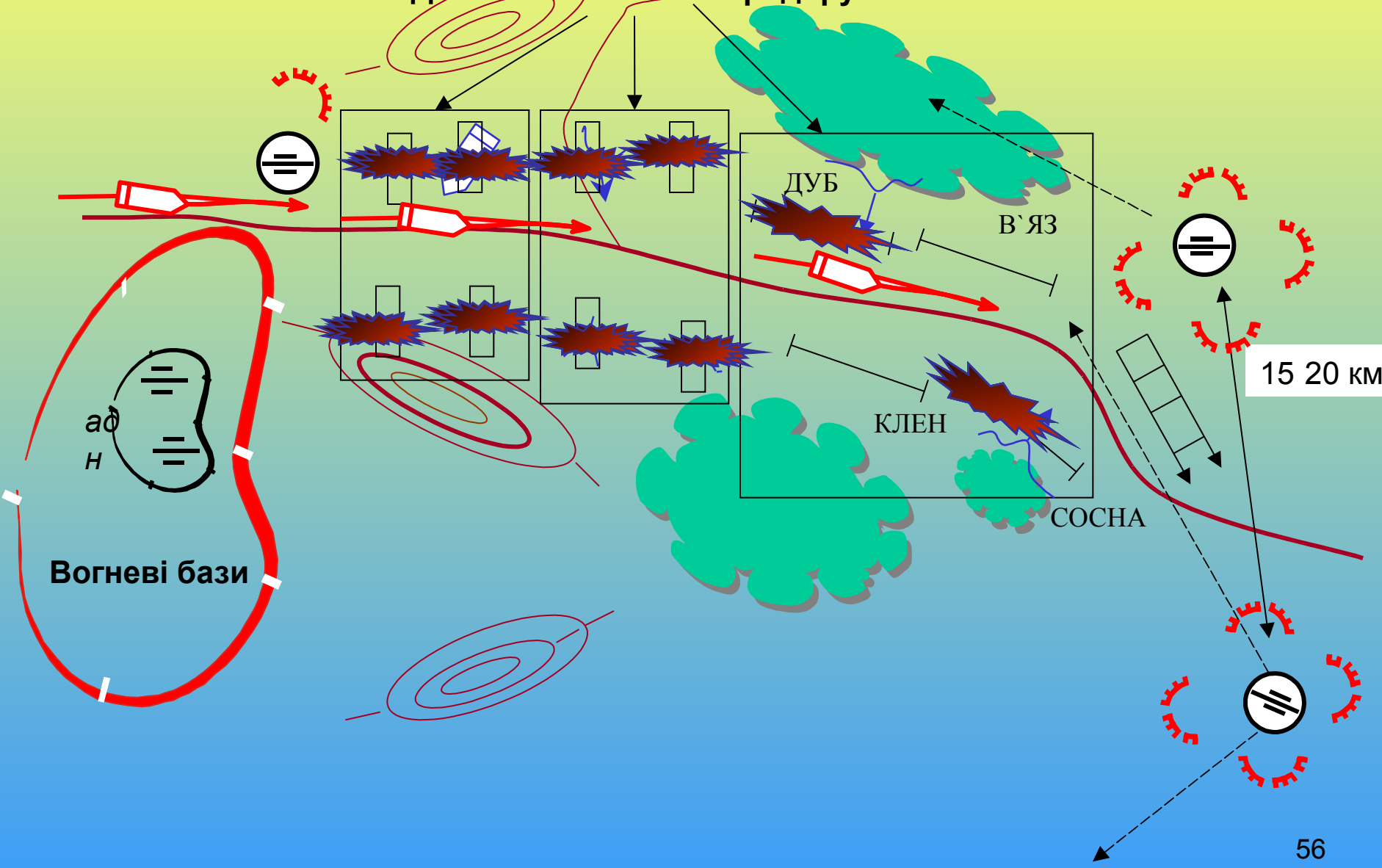
# Схема вогневого блокування об'єктів атаки

Слайд № 8



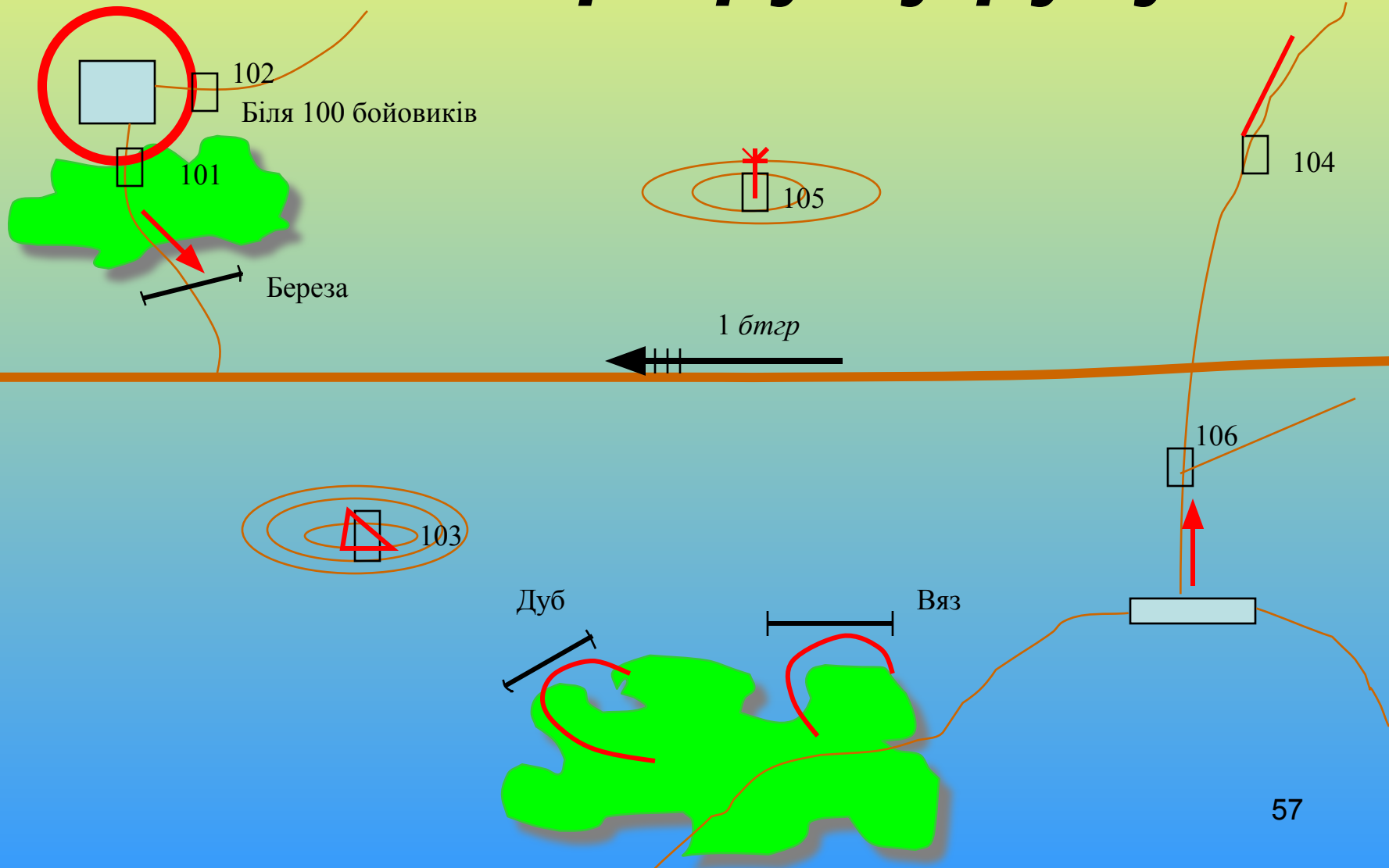
# ВОГНЕВИЙ КОРИДОР

Ділянки вогневого коридору

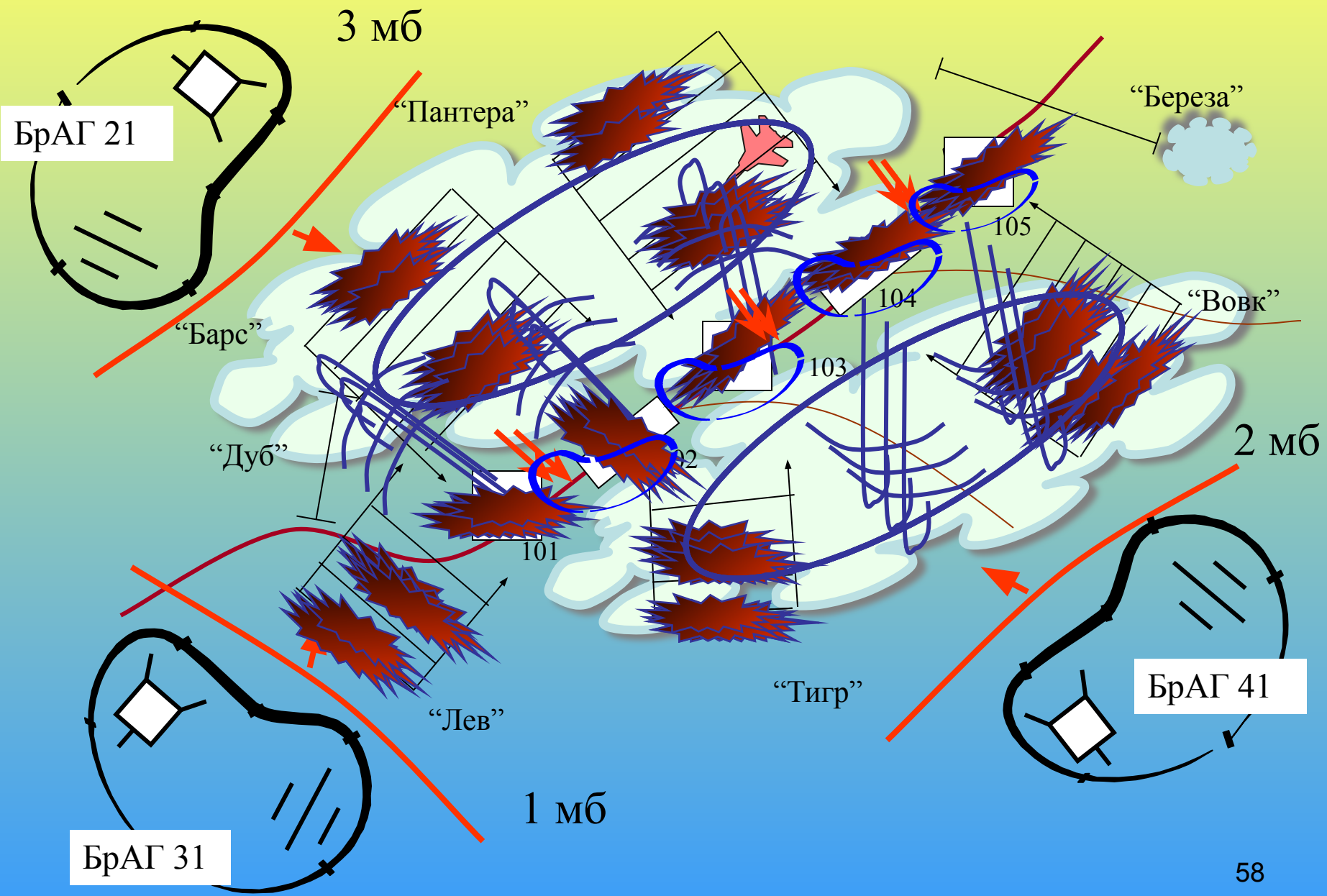




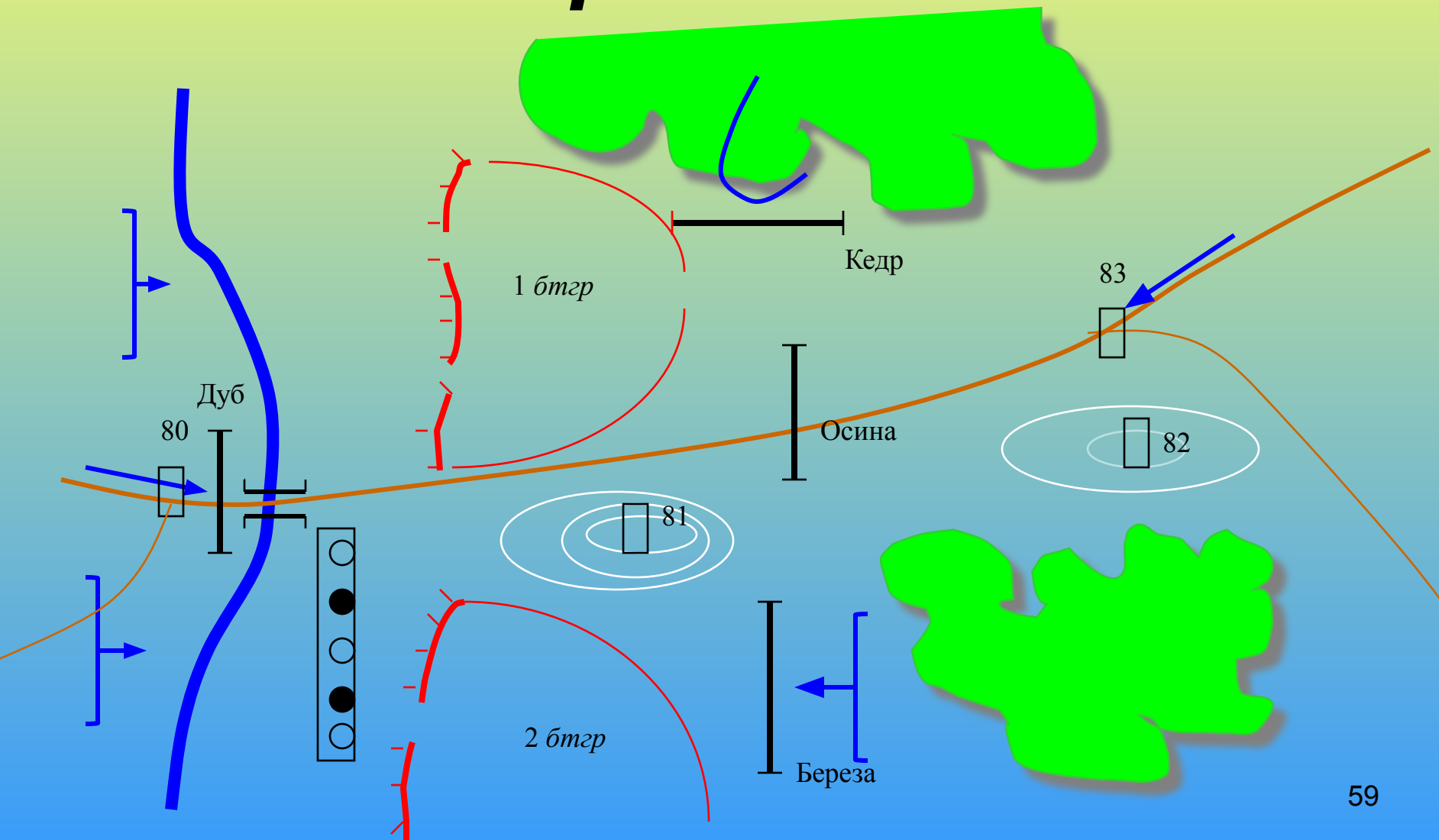
# Схема вогневого коридору вздовж маршруту руху



# СТВОРЕННЯ ВОГНЕВИХ ТИСКІВ



# Схема артилерійського обрамлення



**Вогневе відмежування** – це прикриття окремого району з усіх можливих напрямків різними видами вогню, в залежності від конкретних умов обстановки. Вогневе відмежування здійснюється веденням загороджувальних і зосереджених вогнів на можливих напрямках дій бойовиків і по ділянкам місцевості в тилу і на флангах загальновійськових підрозділів.

**Огневе блокування** здійснюється для ізоляції й утримання формувань противника у визначених районах, виключення його маневру, а також для того щоб відрізати бойовиків від можливої допомоги при їх ліквідації. Вогневе блокування передбачається не тільки для ізоляції противника в призначених районах, але й у ході проведення артилерійській підтримки атаки. Для цього готуються рубежі загороджувального вогню за тильною границею і на флангах об'єкта атаки, з метою запобігання відходу противника, відбиття флангових і фронтальних контратак, заборони підходу резервів противника.

Нерухомий загороджувальний вогонь відкривається після одержання команди на перенос вогню на чергову оборонну позицію і ведеться серіями швидкого вогню чи протягом установленого часу методичним вогнем.

**Вогневе прочісування** передбачається по зелених масивах і інших ділянках пересіченої місцевості, на яких можуть потай зосереджуватися групи бойовиків та їх вогневі засоби. На кожному рубежі планувалося 5 – 6 ділянок зосередженого вогню.

Ділянки вибираються на пануючих висотах, лісових галявинах, де можуть займати позицію бойовики. По кожній ділянці до ведення вогню залучається дивізіон. Одночасно плануються рубежі нерухомого загороджувального вогню по дорогах, що ведуть з зеленого масиву, з метою відрізати відхід груп бойовиків. Воно багато в чому нагадує послідовне зосередження вогню в сполученні з загороджувальним вогнем на флангах.

## **Вогневі бар'єри**

Вогневі бар'єри створюються з метою заборони відходження і перегрупування противника шляхом ведення рухомого та нерухомого загороджувальних вогнів по завчасно визначених рубежах на шляхах і напрямках можливих його дій.

## **Вогнева засідка**

Вогнева засідка – підготовлений фланговий та фронтальний вогонь високої щільності вогневих засобів механізованих та артилерійських підрозділів, як правило, взводу (батареї, дивізіону) по ділянці місцевості (шляху руху) з метою нанесення підрозділу противника ураження в короткі терміни.



## Трете навчальне питання

***Роль і місце коректувальника вогню артилерії в сучасному загальновійськовому бою.***

# **Коректувальники артилерійського вогню**

## **призначені для:**

ведення артилерійської розвідки противника;  
корегування вогню в ході пристрілки і стрільби на ураження;  
вивчення та оцінки місцевості;  
спостереження за діями своїх військ.

Коректувальник артилерійського вогню призначається з числа офіцерів, сержантів артилерійських підрозділів, а також офіцерів загальновійськових підрозділів, підрозділів ВВ (МВС, СБУ).



**Коректувальник** артилерійського вогню *відповідає*  
*за:*

своєчасний виклик вогню, його корегування в ході пристрілки і стрільби на ураження;  
підтримання стійкого та безперервного зв'язку з вогневими підрозділами, старшим артилерійським і загальновійськовим командиром (командиром підрозділу ВВ, МВС, СБУ).

**Коректувальник** артилерійського вогню очолює групу у складі: один-два розвідника-далекомірника і радіотелефоніст.

***Оснащення* групи коректувальників артилерійського вогню включає:**

**засоби розвідки та топогеодезичної прив'язки;**

**засоби зв'язку;**

**стрілецьку зброю;**

**засоби життєзабезпечення;**

**засіб пересування;**

**екіпіровку та документи.**

***До складу засобів розвідки входять:***

***лазерний далекомір із триногою;***

***перископічних артилерійська бусоль ПАБ-2А з перископом або хоча б компас;***

***біноклі (в тому числі із каналами нічного бачення);***

***тепловізори;***

***секундомір.***

***До складу засобів топогеодезичної прив'язки входять:***

***спеціальні GPS навігатори або планшети (смартфони, далекоміри), що містять модулі GPS навігації.***

**Засоби зв'язку включають:**

**переносну цифрову радіостанцію (бажано дальністю дії до 20 км) з комплектом запасних АКБ і комплектом антен для зв'язку із артилерійськими підрозділами;**

**портативні радіостанції (дальністю дії 2-3 км) з комплектом запасних АКБ для зв'язку із членами групи та прикриттям.**

**До складу засобів життєзабезпечення входять тепле обмундирування (в незалежності від пори року), спальні мішки, спеціальне пристосування для обігріву особового складу та приготування їжі.**

**В обов'язковому порядку група оснащується маскувальними халатами різного кольору по фону місцевості, запасами води, продовольства, боєприпасів і медикаментів, а при бойових діях в горах - гірським спорядженням.**

**Форма одягу групи не повинна істотно відрізнятися від форми одягу загальновійськового підрозділу (підрозділу ВВ, МВС, СБУ).**

**Форма одягу групи** не повинна істотно відрізнятися від форми одягу загальновійськового підрозділу (підрозділу ВВ, МВС, СБУ).

Необхідно мати маскувальні чохла на прилади розвідки та зв'язку.

**Для забезпечення живучості** група забезпечується додатково: теплими речами в т.ч. і влітку, сонцезахисними окулярами, засобами надання першої медичної допомоги при пораненнях, обмороженнях і отруєннях, засобами знезараження води і розігрівання їжі. Кожен військовослужбовець повинен мати при собі запас питної води. Прилади спостереження і зв'язку повинні бути пофарбовані під колір місцевості.

## ***Екіпірування групи також включає:***

топографічну карту масштабу не дрібніше 1: 50000 (при потребі, план населеного пункту);  
електронні планшети (смартфони, мікрокалькулятори);  
лінійка, транспортир (або АК-3 з МПЛ-50);  
курвіметр;  
компас;  
ліхтарик червоного або синього вогню (для підсвічування вночі);  
планшет (волого захисний пакет) для карти та документів;  
офіцерську лінійку, олівці, гумки.

Група коректувальників артилерійського вогню виконує поставлені завдання, перебуваючи в бойових порядках загальновійськового підрозділу (підрозділу ВВ, МВС), а іноді, виходячи з умов обстановки, і попереду своїх військ.

# При організації чергування необхідно врахувати наступне:

для несення чергування особовий склад групи розподіляється на зміни, у кожній з яких повинно бути не менше двох осіб;

час безперервного чергування чергової зміни повинно бути не більше 4-х годин. У найбільш сприятливе для ведення розвідки час, а також у ході бою розвідку і корегування вогню веде весь склад групи;

зміна, що відпочиває, повинна знаходитися на СП або в безпосередній близькості від нього під наглядом чергової зміни, маючи зброю готовим до негайного застосування;

під час зміни розвідники доповідають один одному про розвідані (уражені) за період чергування цілі і зміни обстановки;

під час чергування забороняється палити і проводити будь-які дії, що демаскують СП.

# Коректувальники артилерійського вогню

## зобов'язані:

своєчасно виявляти і визначати координати і розміри різних об'єктів противника;

знати вимоги та рекомендації Правил стрільби по способам корегування вогню в ході пристрільки і стрільби на ураження, вміти виконувати дані вимоги і рекомендації в бойовій обстановці;

вести робочу карту, журнал розвідки, відпрацьовувати інші документи; своєчасно доповідати артилерійському командирю результати спостереження за діями своїх військ і противника;

встановлювати і підтримувати стійкий зв'язок з вогневими підрозділами, старшим артилерійським або загальновійськовим командиром (командиром підрозділу ВВ, МВС, СБУ);

вивчати і оцінювати місцевість, особливо умови прохідності; стежити за справністю засобів розвідки, зв'язку, збереженням документів; забезпечувати скритність, безперервність виконання завдань і живучість спостереженого пункту.



## ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Що повинен знати курсант у результаті вивчення навчальної дисципліни УДАП?;

Що повинен вміти курсант у результаті вивчення навчальної дисципліни УДАП?.

Яке призначення артилерійських підрозділів?

Який бойовий порядок артилерійських підрозділів?

Які види вогню артилерії?

**Національна академія сухопутних військ**

**імені гетьмана Петра Сагайдачного**

---

**Кафедра РВ і А**



# **УПРАВЛІННЯ ДІЯМИ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ**

**Викладач – ГАВРЮШИН Євген  
Володимирович**